

**Egzaminy Prawnicze
Ministerstwa
Sprawiedliwości 2023.
Tom 1. Akta cywilne
i karne**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Część I.

APELACJE I AKTA KARNE

Kazus 1. Egzamin adwokacki 2022 r.

Informacja dla zdającego:

- I. Po zapoznaniu się z treścią zadania – opracowanymi na potrzeby egzaminu aktami sprawy karnej – proszę przygotować, jako adwokat Sylwia Lenart – obrońca oskarżonego Marka Stawiaka, apelację od wydanego w sprawie wyroku, albo w przypadku uznania, że brak jest podstaw do jej wniesienia, proszę sporządzić opinię prawną – z uwzględnieniem interesu reprezentowanej strony.
- II. Należy przyjąć, że:
 - 1) we wszystkich pismach procesowych, protokołach, wyrokach i uzasadnieniu wyroku oraz innych dokumentach znajdują się własnoręczne podpisy uprawnionych osób;
 - 2) w protokołach przesłuchań świadków i podejrzanego podano serię i numer dowodu osobistego przesłuchiowanych osób oraz ich PESEL; wskazano też organ, który wydał dowód osobisty;
 - 3) w aktach znajduje się informacja z Krajowego Rejestru Karnego, z której wynika, że oskarżony Marek Stawiak:
 - był uprzednio karany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzezinach z 30.11.2018 r., II K 32/18, a dane zawarte w tej informacji są zgodne z treścią odpisu tego wyroku;
 - odbywał karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzezinach z 30.11.2018 r., II K 32/18 w okresie od 29.11.2017 r. do 28.1.2020 r., a dane zawarte w tej informacji są zgodne z treścią adnotacji na odpisie wyroku;
 - 4) pokrzywdzony został prawidłowo pouczony o swoich uprawnieniach i obowiązkach oraz został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy i pouczone o możliwości złożenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej;

- 5) świadkowie zostali pouczeni, zarówno w trakcie postępowania przygotowawczego, jak i w wezwaniach na rozprawę, w sposób właściwy, zgodny z przepisami, o swoich uprawnieniach oraz obowiązkach;
 - 6) oskarżony Marek Stawiak został w sposób właściwy, zgodny z przepisami pouczone o swoich uprawnieniach i obowiązkach zarówno w trakcie postępowania przygotowawczego, jak i w zawiadomieniu o rozprawie;
 - 7) dane dotyczące miejsca zamieszkania oraz miejsca pracy świadków nie zostały zamieszczone w protokołach ich przesłuchania i protokole rozprawy; dane te zamieszczono w załącznikach do protokołów (art. 148a § 1 KPK) i znajdują się one w odrębnym załączniku adresowym;
 - 8) w protokołach przesłuchania świadków słowa wulgarne zostały zapisane w formie pełnej, bez gwiazdek;
 - 9) w aktach sprawy znajduje się informacja z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, uzyskana drogą elektroniczną, z której wynika, że Marek Stawiak nie posiada żadnego majątku ani źródeł dochodu oraz nie zakończono i nie prowadzi się wobec niego postępowań podatkowych;
 - 10) w aktach sprawy znajduje się pisemna opinia biegłego rzeczoznawcy z zakresu wyceny ruchomości, który określił wartość telefonu marki Apple model iPhone 13 oraz okularów przeciwsłonecznych marki Armani tak, jak zostało przyjęte w akcie oskarżenia;
 - 11) Marek Stawiak został zaznajomiony z aktami postępowania przygotowawczego i nie złożył wniosku o jego uzupełnienie poprzez przeprowadzenie dalszych dowodów;
 - 12) w stosownym terminie wydano postanowienie o zamknięciu śledztwa.
- III. Pod przygotowaną apelacją albo opinią prawną należy podać imię i nazwisko osoby, która – zgodnie z treścią zadania egzaminacyjnego – powinna złożyć podpis pod tym pismem.
- IV. W przypadku sporządzenia apelacji należy przyjąć, że sądem odwoławczym jest Sąd Okręgowy w Łodzi, V Wydział Karny Odwoławczy, Plac Dąbrowskiego 5, 90-921 Łódź.
- V. Data rozwiązania zadania powinna wynikać z przedstawionego stanu faktycznego.

**OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIEŃ DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN ADWOKACKI – 10.5.2022 r.)**

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, w przypadku zadania z zakresu prawa karnego zasadne jest sporządzenie apelacji w imieniu oskarżonego. Przy ocenie prac należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

1. Skazując oskarżonego Marka Stawiaka za przestępstwo stypizowane w art. 280 § 1 KK w zw. z art. 64 § 1 KK, Sąd dopuścił się mającej wpływ na treść wyroku obrazy przepisów postępowania, a to art. 387 § 1, 2 i 3 KPK, polegającej na niezasadnym uwzględnieniu wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, w następstwie czego doszło do wydania orzeczenia z obrażą przepisów prawa materialnego:
 - a) w zakresie kwalifikacji czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 1 sentencji wyroku, a mianowicie art. 280 § 1 KK, podczas gdy czyn przypisany oskarżonemu Markowi Stawiakowi wyczerpywał znamiona przestępstwa z art. 278a § 1 KK;
 - b) art. 64 § 1 KK poprzez jego zastosowanie mimo braku spełnienia ustawowych przesłanek do przyjęcia, że oskarżony Marek Stawiak popełnił zarzucany mu czyn w warunkach opisanego w tym przepisie powrotu do przestępstwa.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że złożenie przez oskarżonego wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu kary bez przeprowadzenia postępowania dowodowego nie zwalniało Sądu Rejonowego od obowiązku rozważenia, czy istnieją warunki do jego uwzględnienia. Złożony w tym trybie wniosek, mimo braku sprzeciwu ze strony prokuratora i prawidłowo zawiadomionego pokrzywdzonego, nie wiązał sądu, który powinien zbadać, czy wniosek oskarżonego czynił zadość przepisom prawa karnego materialnego.

Trzeba bowiem wskazać, że zgodnie z art. 387 KPK wniosek o dobrowolne poddanie się karze może zostać uwzględniony przez sąd nie tylko pod warunkiem, że jest on poprawny pod względem procesowym, ale niezbędne jest również przeprowadzenie kontroli z punktu widzenia prawa materialnego, a więc czy zaproponowana kwalifikacja prawna czynu jest prawidłowa, przy przyjęciu określonych ustaleń faktycznych. W sytuacji, w której treść tego wniosku tych regulacji prawnych nie respektuje, obowiązkiem sądu jest uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu wniosku od dokonania w nim zmian konwalidujących dostrzeżone wadliwości (art. 387 § 3 KPK) bądź też rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 6.8.2015 r., II KK 219/15; z 27.6.2018 r., III KK 436/17; z 1.2.2019 r., II KK 22/18; z 16.3.2020 r., III KK 124/19; z 11.1.2021 r., IV KK 336/20, Legalis).

W sprawie będącej przedmiotem zadania, sąd nie zweryfikował poprawności materialnoprawnej podstawy kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu z punktu I aktu oskarżenia. Uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego, bez wykorzystania przysługującego sądowi uprawnienia do zainicjowania zmiany wniosku, stanowiło więc mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego (art. 387 § 1–3 KPK) i w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku z obrażą prawa materialnego, tj. art. 280 § 1 i art. 64 § 1 KK (por. wskazane wyżej orzecznictwo).

Ad a)

Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że Marek Stawiak powinien ponosić odpowiedzialność na podstawie art. 280 § 1 KK. Brzmienie tego przepisu nie pozostawia wątpliwości, że strona przedmiotowa rozboju obejmuje znamiona kradzieży i następujące środki służące do jej popełnienia: przemoc wobec osoby, groźbę natychmiastowego jej użycia bądź doprowa-

dzenie człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności. Środki rozbójnicze poprzedzają kradzież albo są użyte w trakcie kradzieży i ją ułatwiają, przełamując lub uniemożliwiając opór ze strony pokrzywdzonego (wyr. SN z 13.5.2008 r., IV KK 489/07, Legalis). Nie mieści się zatem w znamionach rozbójstwa przemoc wobec rzeczy, polegająca na wyrwaniu przedmiotu trzymanego przez pokrzywdzonego (por. wyr. SN z 16.7.2002 r., III KKN 329/01 oraz z 2.2.2017 r., III KK 222/16, Legalis).

Tymczasem czyn przypisany oskarżonemu polegał na wyrwaniu pokrzywdzonemu z ręki telefonu oraz zerwaniu z głowy okularów przeciwsłonecznych. Z materiału dowodowego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia wprost wynika, że pokrzywdzony nie doznał fizycznej dolegliwości, która spowodowałaby u niego zaniechanie oporu lub niemożność jego podjęcia. Przedmiotowe zdarzenie charakteryzowało się jednak gwałtownym przebiegiem, oskarżony działał z zaskoczenia, uniemożliwiając pokrzywdzonemu reakcję obronną. Oskarżony dokonując zaboru wykazywał postawę lekceważącą wobec pokrzywdzonego, używał przemocy nakierowanej na rzeczy w celu zawładnięcia mieniem w postaci telefonu i okularów przeciwsłonecznych. Czyn popełniony przez oskarżonego polegał zatem na działaniu szczególnie zuchwałym w rozumieniu art. 115 § 1 pkt 9a KK. Zgodnie z powołanym przepisem kradzieżą szczególnie zuchwałą jest:

- 1) kradzież, której sprawca swoim zachowaniem wykazuje postawę lekceważącą lub wyzywającą wobec posiadacza rzeczy lub innych osób lub używa przemocy innego rodzaju niż przemoc wobec osoby, w celu zawładnięcia mieniem;
- 2) kradzież mienia ruchomego znajdującego się bezpośrednio na osobie lub w noszonym przez nią ubraniu albo przenoszonym lub przemieszczanym przez tę osobę w warunkach bezpośredniego kontaktu lub znajdującego się w przedmiotach przenoszonych lub przemieszczanych w takich warunkach. Marek Stawiak swym działaniem wyczerpał dyspozycję art. 278a § 1 KK, co powinno prowadzić nie tylko do zmiany kwalifikacji prawnej przypisanego czynu, ale i do złagodzenia kary, na jaką został skazany. Przestępstwo kradzieży szczególnie zuchwałe jest zagrożone bowiem karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Ad b)

Zgodnie z art. 64 § 1 KK, jeżeli sprawca skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności popełnia w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy tej kary umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, za które był już skazany, sąd może wymierzyć karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. Trzeba podkreślić, że przypisanie sprawcy działania w warunkach recydywy szczególnej (specjalnej) w typie podstawowym jest możliwe jedynie, gdy wszystkie przesłanki wskazane w tym przepisie wystąpią łącznie.

Należy zaakcentować, że sprawca musi przy tym odbyć karę co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za konkretne przestępstwo (zob. m.in. wyr. SN z 21.11.2014 r., III KK 349/14, Legalis).

W sprawie stanowiącej przedmiot zadania egzaminacyjnego nie został spełniony warunek odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności przed popełnieniem kolejnego przestępstwa. Jak wynika z przedstawionych informacji, oskarżony był prawomocnie skazany na karę pozbawienia wolności wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzezinach z 30.11.2018 r., II K 32/18. Wyrokiem tym skazano Marka Stawiaka na karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Z przytoczonego wyroku wynika wprawdzie, że Markowi Stawiakowi wymierzono karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, ale kara ta nie obejmowała skazania za przestępstwo podobne w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy. W jej skład wchodziło bowiem skazanie za przestępstwo z art. 200 § 1 KK na

karę 2 lat pozbawienia wolności oraz skazanie za przestępstwo opisane w art. 278 § 1 i 5 KK na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności. Jedynie zatem czyn określony w art. 278 § 1 i 5 KK mógł być przedmiotem rozważań z punktu widzenia podobieństwa przestępstw w rozumieniu art. 64 § 1 KK do czynu z art. 280 § 1 KK zarzuconego oskarżonemu w niniejszej sprawie. W takim razie, już z samego założenia nie mogło być mowy o uznaniu, by został spełniony warunek konstytutywny recydywy specjalnej zwykłej w postaci odbycia przez oskarżonego kary pozbawienia wolności w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy. Wymóg ten nie dezaktualizuje się bowiem w przypadku orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności, obejmującej także karę orzeczoną za popełnienie przestępstwa, będącego podstawą przyjęcia recydywy specjalnej podstawowej. Należy bowiem pamiętać, że w doktrynie i orzecznictwie w pełni ugruntowany jest pogląd, iż w wypadku orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności 5-letni okres przewidziany w art. 64 § 1 KK zaczyna swój bieg od dnia odbycia kary łącznej, przy czym pozostaje wciąż niezbędne dla przyjęcia takiej recydywy, by kara za przestępstwo poprzednie, do którego odnosi się podobieństwo przestępstwa ponownego, była orzeczona w wymiarze co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności (por. wyroki SN: z 26.1.2006 r., IV KK 464/05; z 9.5.2011 r., V KK 130/11; z 20.3.2013 r., IV KK 51/13; z 30.1.2014 r., II KK 348/13, Legalis).

W tej sytuacji przyjęcie, że czyn przypisany oskarżonemu został popełniony w warunkach określonych w art. 64 § 1 KK stanowiło obrazę prawa materialnego i w istotny sposób pogorszyło sytuację prawną oskarżonego. Wprawdzie Markowi Stawiakowi wymierzono minimalną karę pozbawienia wolności, przewidzianą za przypisany mu typ przestępstwa, jednak nie można nie dostrzec, że przyjęcie działania w warunkach recydywy specjalnej w odmienny sposób kształtuje sytuację prawną osoby skazanej, począwszy od dyrektyw w wymiaru kary, poprzez zasady jej wykonywania, po odmienne regulacje w zakresie możliwości ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności (por. wyroki SN: z 4.9.2014 r., V KK 222/14; z 13.6.2017 r., II KK 158/17 i z 24.4.2021 r., V KK 503/20, Legalis).

2. Skazując Marka Stawiaka za czyn wypełniający dyspozycję art. 190 § 1 KK, sąd uwzględnił jego wniosek o dobrowolne poddanie się karze, mimo wystąpienia negatywnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 10 KPK, tj. braku wniosku o ściganie.

Przestępstwo z art. 190 § 1 KK, w myśl § 2 tego artykułu, jest ścigane na wniosek pokrzywdzonego. W sprawie niniejszej zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 KK na szkodę Igora Lisa złożyła jego partnerka Anna Głogowska.

Pokrzywdzony przebywający za granicą nie był następnie przesłuchiwany i nie wyraził woli ścigania oskarżonego za ten czyn. Co prawda jego wcześniejsze zeznania potwierdzają fakt i okoliczności popełnienia przedmiotowego czynu, tym niemniej nie mogą być jednak uznane za równoznaczne z wnioskiem o ściganie i ukaranie sprawcy.

Jak już wyżej wskazano, sąd rozstrzygając w przedmiocie wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze ma obowiązek sprawdzić wystąpienie wszystkich warunków materialnych i formalnych wskazanych w przepisach pozwalających na jego uwzględnienie. Treść art. 387 § 2 KPK nie pozostawia żadnej wątpliwości, że z instytucji tej można korzystać wówczas, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości, a strony postępowania nie sprzeciwiają się temu wnioskowi. Zauważyć przy tym wypada, że ów brak wątpliwości dotyczy wszystkich istotnych okoliczności w sprawie. Dociekaniu – w kontekście ich sprawdzenia – podlega nie tylko kwestia sprawstwa czynu, ale też wszelkie okoliczności istotne dla ustalenia odpowiedzialności karnej sprawcy. Konieczność dociekania w przedmiocie ewentualnego wystąpienia ujemnych przesłanek procesowych dotyczy wszystkich postępowań, w tym i postępowania prowadzonego w jednym

z trybów konsensualnych. Tylko tak szeroko pojmowana synteza „istotnych okoliczności sprawy” może prowadzić do uwzględnienia wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności (zob. wyr. SN z 24.9.2014 r., IV KK 278/14 i z 23.1.2019 r., III KK 697/18, Legalis).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie sprostął obowiązkowi zbadania, czy występują wskazane wyżej przesłanki do wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy w całości. Konsekwencją obrazu art. 17 § 1 pkt 10 KPK było wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 KPK i zgodnie z art. 414 § 1 KPK zaistniała konieczność umorzenia postępowania.

3. Zdający powinien również zauważyć, że wbrew obowiązkowi wyrażonemu w art. 387 § 1a KPK Sąd Rejonowy przed uwzględnieniem wniosku o wydanie wyroku skazującego nie pouczył obecnego na rozprawie oskarżonego o treści art. 447 § 5 KPK. Wskazane pouczenie powinno być odnotowane w protokole rozprawy (art. 148 § 1 pkt 4 KPK).

Zastosowanie art. 387 KPK i dobrowolne poddanie się odpowiedzialności wiąże się ze zrzeczeniem się przez oskarżonego nie tylko uprawnienia do bezpośredniego przeprowadzenia dowodów na rozprawie, ale również do pełnej apelacji od wyroku, jaki zapadnie w trybie konsensualnym. Wedle treści art. 447 § 5 KPK, podstawą apelacji nie mogą być zarzuty określone w art. 438 pkt 3 i 4 KPK związane z treścią zawartego porozumienia. Zagadnienie to jest tak istotne, że ustawa procesowa nakłada konieczność powtórnego pouczenia o tych konsekwencjach. Po raz pierwszy bowiem oskarżony jest pouczany o treści art. 447 § 5 KPK wraz z wezwaniem na rozprawę lub zawiadomieniem o jej terminie (art. 353 § 4 *in fine* KPK).

W sprawie będącej przedmiotem zadania, obowiązek wskazany w art. 387 § 1a KPK aktualizował się z uwagi na obecność oskarżonego na rozprawie. Pouczenie powinno zatem nastąpić przed udaniem się sądu na naradę nad wyrokiem, tak aby oskarżony, świadomy ograniczeń wynikających z art. 447 § 5 KPK, mógł jeszcze cofnąć wniosek przed powstaniem stanu nieodwracalnego, który wiąże się z wydaniem wyroku uwzględniającego wniosek o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej.

Co prawda w sprawie niniejszej należało sformułować wyłącznie zarzuty dotyczące obrazu prawa materialnego i procesowego, jednak rolą obrońcy jest podniesienie powyższego zarzutu w interesie oskarżonego na wypadek, gdyby sąd II instancji uznał, że zarzut sformułowany jako obraza prawa materialnego, stanowi *de facto* zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Zgodnie natomiast z ogólną regułą z art. 16 § 1 KPK, brak pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie pouczenie w trybie art. 387 § 1a KPK nie zostało udzielone obecnemu na rozprawie oskarżonemu, to ograniczenie, którego ono dotyczy, nie obowiązuje. Oznacza to, że oskarżony może skutecznie wnieść apelację w zakresie punktu 1 wyroku, w oparciu o każdą z podstaw wymienionych w art. 438 KPK.

WZÓR PISMA¹

Łódź, 10.5.2022 r.

Sąd Okręgowy w Łodzi
V Wydział Karny Odwoławczy
Plac Dąbrowskiego 5
90-921 Łódź
za pośrednictwem
Sądu Rejonowego w Brzezinach
Wydziału II Karnego
Ul. Waryńskiego 34
95-060 Brzeziny

Adwokat Sylwia Lenart
obrońca oskarżonego
Marka Stawiaka
(dane w aktach sprawy)

Akta karne

Sygn. akt I instancji: **II K 559/21**

APELACJA

obrońcy oskarżonego Marka Stawiaka od wyroku Sądu Rejonowego w Brzezinach, wydanego 30.3.2022 r. w sprawie prowadzonej za sygn. II K 559/21, który został doręczony wraz z uzasadnieniem obrońcy oskarżonego 4.5.2022 r.

Działając w imieniu oskarżonego, na podstawie udzielonego mi upoważnienia do obrony, które znajduje się w aktach sprawy, na podstawie art. 444 § 1 w zw. z art. 425 § 1–3 KPK zaskarżam ww. wyrok Sądu Rejonowego w Brzezinach **w całości**.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 w zw. z art. 438 pkt 1 i 2 oraz art. 439 § 1 pkt 9 KPK zaskarżonemu wyrokowi **zarzucam**:

I. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 1 zaskarżonego wyroku (z art. 280 § 1 w zw. z art. 64 § 1 KK)

- 1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 387 § 1, 2 i 3 KPK polegającej na braku weryfikacji wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, a w konsekwencji bezzasadnym uwzględnieniu wniosku oskarżonego, który narusza przepisy prawa materialnego,
- 2) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 280 § 1 KK, polegającą na błędnym uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa rozboju, podczas gdy zachowanie oskarżonego należało zakwalifikować co najwyżej jako przestępstwo kradzieży szczególnie zuchwałe z art. 278a § 1 KK,
- 3) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 § 1 KK, polegającą na błędnym uznaniu, że oskarżony działał w warunkach powrotu do przestępstwa, podczas gdy oskarżony nie odbył co najmniej 6 miesięcy kary za umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, które zostało mu przypisane w pkt 1 zaskarżonego wyroku,

¹ Autor: adwokat Mateusz Kurman.

II. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 2 zaskarżonego wyroku (z art. 190 § 1 KK) obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 10 KPK polegającą na prowadzeniu postępowania i wydaniu wyroku skazującego, pomimo braku wniosku pokrzywdzonego o ściganie, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 KPK;

a ponadto w zakresie obu czynów przypisanych oskarżonemu zarzucam obrazę przepisu postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 387 § 1a KPK, polegającą na zaniechaniu pouczenia oskarżonego, przed uwzględnieniem jego wniosku o wydanie wyroku skazującego, o treści art. 447 § 5 KPK, pomimo istnienia takiego obowiązku.

Na podstawie art. 427 § 1 w zw. z art. 437 § 1 i 2 KPK **wnoszę:**

I. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 1 zaskarżonego wyroku (z art. 280 § 1 w zw. z art. 64 § 1 KK) – o zmianę kwalifikacji prawnej i uznanie, że zachowanie oskarżonego stanowiło przestępstwo kradzieży szczególnie zuchwałe z art. 278a § 1 KK oraz wymierzenie oskarżonemu kary w dolnych granicach ustawowego zagrożenia,

II. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 2 zaskarżonego wyroku (z art. 190 § 1 KK) – o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i umorzenie postępowania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzezinach z 30.3.2022 r. oskarżony Marek Stawiak został uznany za winnego popełnienia przestępstwa rozboju w warunkach powrotu do przestępstwa oraz przestępstwa gróźb karalnych. Wyrok został wydany na podstawie wniosku oskarżonego o skazanie z art. 387 KPK.

I. Zauważyć w pierwszej kolejności należy, że obowiązkiem Sądu I instancji było rozważenie, czy złożony przez oskarżonego wniosek o wydanie wyroku skazującego, na podstawie art. 387 KPK, odpowiada przepisom prawa oraz czy istnieją warunki prawem przewidziane do jego uwzględnienia. Złożony w tym trybie wniosek, mimo braku sprzeciwu ze strony prokuratora i prawidłowo zawiadomionego pokrzywdzonego, nie wiązał sądu. Sąd rozstrzygając złożony – w oparciu o art. 387 § 1 KPK – przez oskarżonego wniosek o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie oskarżonemu określonej kary lub środka karnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, jest zobowiązany przede wszystkim sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków dopuszczalności takiego wniosku określonych w art. 387 § 1 i 2 KPK. Jednym z tych warunków jest zgodność zgłaszanych we wniosku, zaakceptowanych przez uprawnionych uczestników postępowania propozycji, w tym również tych co do oceny prawno-karnej zarzucanego oskarżonemu czynu, z obowiązującymi przepisami prawa karnego materialnego. W sytuacji, w której treść owego wniosku tych regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej tą dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 KPK), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (zob. wyr. SN z 27.6.2018 r., III KK 436/17, Legalis).

Sąd I instancji nie zweryfikował poprawności materialnoprawnej podstawy kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu z punktu I aktu oskarżenia. Uwzględnienie przez Sąd I instancji wadliwego wniosku oskarżonego, bez wykorzystania przysługującego sądowi uprawnienia do zainicjowania zmiany wniosku, stanowiło więc mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego (art. 387 § 1–3 KPK) i w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku z obrazą prawa materialnego, tj. art. 280 § 1 i art. 64 § 1 KK.

Sąd I instancji błędnie uznał, że zachowanie oskarżonego wyczerpało znamiona przestępstwa rozboju (art. 280 § 1 KK). Przypomnieć należy, że zachowanie się sprawcy przestępstwa z art. 280 § 1 KK polega na zaborze rzeczy w celu przywłaszczenia, dokonany przy użyciu taksatywnie wymienionych w tym przepisie szczególnych sposobów zachowania skierowanych na osobę, służących do zawładnięcia rzeczą i polegających na użyciu przemocy wobec osoby lub użyciu groźby natychmiastowego użycia przemocy albo doprowadzenia człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności. Posłużenie się przez sprawcę jednym z wymienionych w art. 280 § 1 KK sposobów oddziaływania na osobę musi mieć miejsce przed lub co najmniej w chwili dokonywania zaboru (zob. wyr. SN z 13.5.2008 r., IV KK 489/07, Legalis). Na zachowanie sprawcy rozboju składa się kradzież dokonana w jeden z wymienionych w tym przepisie sposobów. Działanie polegające na wyrwaniu przedmiotu kradzieży z ręki pokrzywdzonego żadnemu z tych sposobów nie odpowiada. Oddziaływanie siłą fizyczną wyłącznie na przedmiot kradzieży nie może być w szczególności utożsamiane z „użyciem przemocy wobec osoby” (wyr. SN z 16.7.2002 r., III KKN 329/01, Legalis). Tymczasem, jak ustalił Sąd I instancji, czyn oskarżonego polegał na wyrwaniu pokrzywdzonemu z ręki telefonu oraz zerwaniu z głowy okularów przeciwsłonecznych. Z materiału dowodowego stanowiącego podstawę wyroku wprost wynika, że pokrzywdzony nie doznał fizycznej dolegliwości, która spowodowałaby u niego zaniechanie oporu lub niemożność jego podjęcia. W związku z powyższym czyn oskarżonego nie wyczerpuje znamion rozboju i można go rozpatrywać co najwyżej na gruncie odpowiedzialności za przestępstwo kradzieży szczególnie zuchwałej z art. 278a § 1 KK.

Sąd I instancji ponadto bezzasadnie uznał, że oskarżony Marek Stawiak popełnił zarzućany mu czyn w warunkach opisanego w tym przepisie powrotu do przestępstwa. Aby możliwym było przypisanie sprawcy działania w warunkach recydywy szczególnej (specjalnej) w typie podstawowym, wszystkie przesłanki wskazane w art. 64 § 1 KK muszą wystąpić łącznie. Należy zaakcentować, że sprawca musi przy tym odbyć karę co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za konkretne przestępstwo. Niedopuszczalne jest jakiegokolwiek sumowanie odbytych kar pozbawienia wolności za różne czyny mogące stanowić jednostkowo podstawę recydywy szczególnej, w sytuacji gdy w żadnym z tych poszczególnych przypadków skazany nie odbył kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności (tak w wyr. SN z 21.11.2014 r., III KK 349/14).

W niniejszej sprawie nie został spełniony warunek odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności przed popełnieniem kolejnego przestępstwa. Oskarżony był prawomocnie skazany na karę pozbawienia wolności wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzezinach z 30.11.2018 r., sygn. akt II K 32/18. Wyrokiem tym skazano go na karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Z wyroku tego wynika wprawdzie, że oskarżonemu wymierzono karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, ale kara ta nie obejmowała skazania za przestępstwo podobne w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy. W jej skład wchodziło bowiem skazanie za przestępstwo z art. 200 § 1 KK na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz skazanie za przestępstwo opisane w art. 278 § 1 i 5 KK na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności. Jedynie zatem czyn określony w art. 278 § 1 i 5 KK mógł być brany pod rozwagę z punktu widzenia podobieństwa przestępstw w rozumieniu art. 64 § 1 KK do czynu z art. 280 § 1 KK zarzućanego oskarżonemu w niniejszej sprawie. W wypadku orzeczenia wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności, pięcioletni okres przewidywany w art. 64 § 1 KK biegnie od odbycia w całości lub w części co najmniej 6 miesięcy kary łącznej, przy czym kara za przestępstwo poprzednie, do którego odnosi się podobieństwo przestępstwa ponownego, musi być orzeczona w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności (wyr. SN z 9.5.2011 r., V KK 130/11, Legalis). W takim ra-

zie, już z samego założenia nie mogło być mowy o uznaniu, by został spełniony warunek konstytucyjny recydywy specjalnej zwykłej w postaci odbycia przez oskarżonego kary pozbawienia wolności w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy.

W zakresie czynu przypisanego oskarżonemu z art. 190 § 1 KK zwrócić przede wszystkim należy uwagę na to, że przestępstwo gróźb karalnych ścigane jest na wniosek pokrzywdzonego. Sąd I instancji wydał jednak wyrok skazujący pomimo istnienia negatywnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 10 KPK, tj. braku wniosku pokrzywdzonego o ściganie. W niniejszej sprawie pokrzywdzony nie wyraził woli ścigania oskarżonego za ten czyn. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 KK na szkodę Igora Lisa złożyła jego partnerka Anna Głogowska. Pokrzywdzony przebywający za granicą nie był następnie przesłuchiwany i nie wyraził woli ścigania oskarżonego za ten czyn. W związku z tym postępowanie w tym zakresie należało umorzyć, a wydany wyrok skazujący jest w tym zakresie dotknięty bezwzględną przyczyną odwoławczą.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że Sąd I instancji przed wydaniem wyroku skazującego powinien, zgodnie z art. 387 § 1a KPK, pouczyć oskarżonego, który był obecny, o treści art. 447 § 5 KPK. Zgodnie z art. 16 § 1 KPK, brak pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie pouczenie w trybie art. 387 § 1a KPK nie zostało udzielone obecnemu na rozprawie oskarżonemu, nie może on ponosić z tego tytułu żadnych konsekwencji określonych w art. 447 § 5 KPK.

Mając na uwadze powyższe wnoszę jak we wstępie.

Sylvia Lenart
adwokat
(podpis)

Załącznik:

- odpis apelacji.

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl